

ÇEVRE KANUNU TASARISINA AİT JM O GÖRÜŞÜ

Madde 1,

3. satırda bulunan "... doğal kaynakların bozulmadan kullanılmasını" yerine "**doğal kaynakların rasyonel kullanılmasını**" şeklinde olmalıdır. Bir otoyol dahil olmak üzere her türlü faaliyet, sonuç olarak doğal kaynakları bozmaktadır, ilk tanım, bu maddenin gerekçesinde de gösterildiği üzere "sürdürülebilir kalkınma" anlayışına uygun olmamakta ve bozmamak için her türlü faaliyetin yasak olması anlayışını getirmektedir.

Madde 3,

Çevre: "Canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdüğü fiziksel, biyolojik ve sosyo-kültürel ortamı", yerine "**Canlıların yaşamlarını sürdürdüğü fiziksel biyolojik ve sosyo-kül türel ortamı**" olarak kullanılmalıdır.

Atık: 4. satırdan itibaren "... olumsuz yönde etkileyen katı, sıvı veya gaz halindeki maddeleri ve enerji türlerini," yerine "... olumsuz yönde etkileyen maddeleri, enerji türleri ve herhangi bir madde veya maddelerin işlem veya işlemler sonucu ortaya çıkan artıklarını," şeklinde olmalıdır. Önceki tanımda kullanılan katı» sıvı ve gaz maddenin 3 halidir ve "artık" da atık kapsamı içerisinde olmalıdır.

Tehlikeli Atık tanımı. Atık tanımı ile aynı anlamdadır. Atıkların çevreye vermekte oldukları zararlar ise içeriğine ve zamana göre değişmektedir. Atıkların tehlike sınırları ise tanımlanma açısından oldukça soyut olup, tehlikeli, az tehlikeli veya çok tehlikeli şeklinde SHüflendilmez, Bu bakımdan Tehlikeli atık tanımı çıkarılarak Kimyasal Atık terimi kullanılmalıdır.

Kimyasal Atık: İnsan sağlığına ve çevreye zararlı etkileri olan, ekolojik dengiyi bozan ve bunlarla ilgili risk faktörü içeren atıkları.

Zararlı Kimyasal Madde: "Çevre üzerinde derhal veya uzun vadede zararlı etkileri olan, ekolojik dengiyi bozan ve insan sağlığını ve yaşamını tehlikeye sokan ve risk faktörü içeren her türlü kimyasal madde ve ürünleri," şeklinde olmalıdır.

Madde 5,

2. satırdan itibaren "İlgili Bakanlıkların görüşü de alınarak..." yerine "**İlgili Bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşü de alınarak...**" şeklinde olması yapılacak olan planların daha doğru olmasını sağlamaktadır,

Üçüncü fıkradan sonra "**Çevrenin korunması için uluslararası uygulamalar ve kabul edilen standartların ülke şartlarına uyarlanması ve uygulanması çalışmaları, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde Çevre Bakanlığınca belirlenir ve çevre standartlarına uyulması zorunludur.**" fıkranın eklenmesi Çevre Standartları konusunun eksikliğini gidermektedir.

Madde 6,

2. satırdan itibaren "... korunması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon halinde Çevre Bakanlığınca Temiz Hava Planları ve Standartları hazırlanır, bu planlara ve standartlara uygun önlemler alınır." şeklinde olması daha uygundur.

Madde 7,

3. satırdan itibaren "... Çevre Bakanlığınca genel ve havza boyutunda Koruma Planları ve Standartları yapılır," şeklinde olması daha uygundur.

Madde 8,

İkinci fıkra "... yeraltı ve yerüstü sularına, atık ve atık su boşaltılanla/, atık ve atık suların yeraltı ve yerüstü sularına karışmasına neden olabilecek faaliyette bulunulamaz. Kirliliğe neden olacak hiçbir faaliyet yapılamaz," şeklinde olmalıdır. Bu şekilde atıklarda olası sızıntılara sebep olan faaliyetleri ve faaliyet sahiplerini de kapsayacak olacaktır.

Özel hükümler belirleninceye kadar su kaynakları için belirlenen esaslar aşağıdaki gibi olmalıdır.

Tanımlar anılan maddedeki gibi olmak suretiyle "Mutlak Koruma Alanı 500 metre, Kısa Mesafeli Koruma Alanı 1000 metre, Orta Mesafeli Koruma Alanı 1500 metre, Uzun Mesafeli Koruma Alanı Su toplama havzasının sınırına kadar" olmalıdır, "e" maddesine "Orta Mesafeli

Koruma Alanında Tabii malzeme ve maden ocağı açılması ve işletilmesi Çevre Bakanlığının uygun görüşü alınarak yapılır." cümlesinin eklenmesi, içme ve kullanma suyu rezervuarlarına herhangi bir kirlenici etkisi olmayan yeraltı zenginliklerinin ekonomiyeye kazandırılmasını sağlamaktadır, Buna bağlı olarak, anılan faaliyetleri tamamen yasaklayan cümlelerin kaldırılması uygun olacaktır.

Madde 9,

"a" maddesinden sonraki fıkrada tanımlanan düzenlemelerin ve iyileştirmelerin kimin yapacağı konusunda açıkta kalmıştır. Ayrıca "a" maddesinde belirtilen "alınan Çevre Bakanlığının uygun görüşü" Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Belgesi olduğundan ve buna bağlı olarak Çevreye Verilen Zararların Tazmini Sözleşmesi yapılarak taahhüt, teminat mektubuna bağlanacağından (Çevre Kanunu Tasarısı, Madde 13) "a" maddesinden sonraki fıkranın gereği kalmamaktadır.

Tarım Dışı hemen her faaliyet (fabrika kurmak, inşaat, yol yapımı vs.) toprak kalitesini olumsuz yönde etkiler. Bu bakımdan "b" maddesinin "**Toprak kalitesinin korunması için ilgili standartlar Çevre Bakanlığınca belirlenir.**" şeklinde olması uygundur,

Madde 12,

1. fıkranın, Madde 10.'da olduğu gibi, "**Yabani bitki ve hayvanlarla bunların yaşam ortamlarının ve biyolojik çeşitliliğin tür ve ekosistem olarak korunması esastır**" şeklinde olması gerekmektedir.

Madde 13,

2. fıkradan sonra "**ÇED kapsamına giren, halen çalışmakta olan veya çalışmasına ara veren faaliyetler için, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içerisinde ÇED raporu hazırlaması ve Çevre Bakanlığından Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Belgesi alınması zorunludur. Aksi takdirde ilgili mevzuatla yetkili kılınmış merciler tarafından izin, ruhsat ve teşvikleri iptal edilir.**" şeklinde fıkranın eklenmesi ile, halen çevreyi kirlen ve gelecekte de kirlilecek olan faaliyetlerin de kanun kapsamına alınması sağlanmış

olacaktır. Bu, farklı zamanda kurulmuş, aynı işlevlere sahip faaliyetlerde eşitliği sağlayacaktır.

Madde 14.

Bu maddenin,

"Havanın kirlenmesini önlemek ve mevcut kirliliğin giderilmesini veya azaltılmasını sağlamak üzere, tüm önlemler ve standartlar Çevre Bakanlığınca belirlenir.

Bu konulara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.¹¹ Şeklinde olması, maddenin hem kısa, hem de gözden kaçan veya teknik olarak ilerde ortaya çıkabilecek ek önlemlerin ve standartların da kanun kapsamına girmesini sağlamaktadır.

Madde 15,

"c) 13« madde kapsamına giren tesis ve İşletmeler, arıtma tesislerinin büyüklüğüne göre, zamanlarının yetmediği durumda, ancak proje aşamasında Çevre Bakanlığından ek süre talebinde bulunabilir.

Bakanlığın onayı esastır," şeklinde utanın eklenmesi uygundur.

Madde 17,

167 sayılı yeraltı suları kanunu ve 6200 sayılı DSİ, Genel Müdürlüğünün teşkilat ve vazifeleri hakkındaki kanun uyarınca DSİ Genel Müdürlüğünün yetkisinin hükmü; Bu madde uyarınca çıkarılacak yönetmelikle çelişmemesi için dikkate alınması gerekir.

Madde 18.'in başlığı "Yüzey suları ile ilgili Kirlenme Yasakları" şeklinde olmalıdır. Konuyla ilgili tüm meslekler, bu maddede anlatılmak istenenlere dair Yüzeysel Su Kaynakları şeklinde bir tanım kullanılmamaktadır.

1. fıkrada, 2. satırda "... rezervuarlarına, (Deniz dışı yüzey sularına) evsel ve endüstriyel atık ve atıksu boşaltılması izne bağlıdır." şeklinde olması uygundur. Bu maddede tanımlanan göller ve akarsular dışında, içme ve kullanma suyu sağlama amacına yönelik olmayan rezervuar tanımları, Lagün, Bataklık» Suni göl vs* de kapsamaktadır.

Madde 2L

"c) 13, madde kapsamına giren tesis ve işletmeler, ön arıtma ve arıtma tesislerinin büyüklüğüne göre, zamanlarının yetmediği durumda, ancak proje aşamasında Çevre Bakanlığından ek süre talebinde bulunabilir. Bakanlığın onayı esastır" şeklinde fıkranın eklenmesi uygundur.

Madde 22,

Bu maddeye ait olan fıkraların; "a) Atıklar ve atık suların toprağa verilebilmesi ilişkin önlem

ve izin almak zorunludur;

b) Tarım kimyasallarının ithali, pazarlanması ve kullanımı aşamasında Önlem ve İzin almak zorunludur.

c) Tarım kimyasallarının gerçeğe uygun ve uyarıcı biçimde etiketlenmesi zorunludur*

d) Kullanımı yasaklanan ve toprakta kalıcı özellik gösteren tarım kimyasallarının ve diğer maddelerin kullanılmaması zorunludur.* ŞiJmJe o'1 m a s ı ^ h a

uygundur. Paragraflarda... önlemlerin belirlenmesi zorunludur tanımı anlaşılabilir ve faaliyet sahiplerinin sorumluluğu belirtilmemiştir.

Madde 25,

Bu maddede tanımlanan Tehlikeli Atıkları, Madde 3'de Kimyasal Atık olarak nitelendirdiğimizden dolayı, Tehlikeli Atık tanımı yerine kimyasal Atık tanımını kullanmak uygundur.

Madde 27.

1. fıkranın, ilk satırının, "ÇED Yönetmeliği kapsamında bulunan kurum ve işletmeler kullandıkları yakıt ve çıkardıkları atıkların miktarları»,," şeklinde olması uygundur. Çevreyi kirletebilecek faaliyette bulunan tanımı* halen çevreyi kirlenmeye sebep olanları kapsamamaktadır,

Madde 28,

i, fıkranın» İlk satırının, "ÇED Yönetmeliği kapsamında bulunanlardan Çevre Bakanlığınca belirlenecek kurum ve,," şeklinde olması uygundur. Çevreyi kirletebilecek faaliyette bulunan tanımı, halen çevreyi kirlenmeye sebep olanları kapsamamaktadır.

Madde 29.

1, fıkranın, ilk satırının, "Çevrenin korunması, İyileştirilmesi, standartlara uyulması ve çevre kirliliğinin önlenmesi konusunda,..." Şeklinde olması uygundur,

2, fıkranın, "İzleme ve denetim yetkisi, Çevre Bakanlığının talebiyle, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeler» diğer alanlarda mahallenin en büyük mülki idare amirliği ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından da kullanılabilir." şeklinde olması uygundur,

3, fıkranın, ilk satırının, "ÇED yönetmeliği kapsamında bulunan kişi, kurum ve..." şeklinde olması uygundur.

Madde 37,

2. fıkranın, "Kirlenme, bu sorumluluktan ancak fiilin kanuna veya yönetmeliklere uygun olduğuna İspat ederek veya mücbir sebep

(Beklenilmeyen derecede deprem» savaş, kirlenme dışı kaza vs.) göstererek kurtulabilir," şeklinde olması uygundur.

BEŞİNCİ KISIM

İkinci Bölüm

Bu bölümden İtibaren, düzenlenmiş tüm para cezaları, çevre kirliliğinin boyutları, arıtma ve ön arıtma tesislerinin maliyetleri göz önüne alındığında oldukça küçük miktarlarda kalarak yaptırım gücünü kaybetmektedir.

Madde 44.

"Çevresel Etki Değerlendirme Raporunu kasden gerçeğe uygun bilgi ve belgelerle dayandırmayan kimse...," şeklinde olması daha uygundur, Daha önce Kurum ve kuruluşlar (örneğin MTA, DSİ, DİE, TEK, Tiler Bankası, Üniversiteler, vs.) tarafından yapılmış olan istatistiklere ve analizlere dayandırılmak zorunda olan ÇED projesinde, bu konularda olan hatalı veya gerçeğe aykırı bilgi ve belgeden ÇED raporu hazırlayan kimse sorumlu tutulmamalıdır.

Madde 45.

Bu kanunun 14, maddesindeki bendler kalktığundan, 45. maddenin ilk fıkrası "Hu kanun 14* maddesine göre kurulması ve«." şeklinde olması gerekmektedir.

Madde 49,

Tehlikeli Atık tanımı değiştiğinden dolayı 2. fıkrada "Fiilin kimyasal atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde verilecek*,," şeklinde olması gerekmektedir,

5. fıkrada "Bu alanlarda kanuna ve yönetmeliklere aykırı olarak yapılan ve yapılmış olan yapılar 3194 sayılı imar..." şeklinde olması daha uygundur.,

Madde 50., Madde 53.,

Tehlikeli Atık tanımı değiştiğinden dolayı 2. fıkrada "Fiilin kimyasal atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde verilecek*,," şeklinde olması gerekmektedir. Kimyasal Atıkların gizli olarak yapılan satışları, pazarlanması ve nakliyesi oldukça yüksek olduğundan, düzenlenen para cezası düşük meblağlarda kalmaktadır,

Madde 54. Madde 60,

Tehlikeli Atık tanımı değiştiğinden dolayı "Kimyasal Atık..." şeklinde olmalıdır,

ALTINCI KISIM

Geçici Madde 4,

Bu kanunun 13, maddesinde 2, ve 3, fıkralar arasına eklenen fıkrada nedeniyle bu maddeye gerek kalmamıştır.B

İMO, ÇEVRE KOMİSYONU